

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
SVEIKATOS TEISĖ	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Dovilė Valančienė Kitas (-i): doc. dr. Jaunius Gumbis, doc. dr. Vaidotas Antanas Vaičaitis	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 405 kab., tel. (8 5) 2366175, el. paštas: vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Antroji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	8 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: rekomenduojama mokėti anglų kalbą	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	32	101

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Siekama suteikti studentui nuoseklių ir sistemingų žinių apie sveikatos ir jos apsaugos santykių statutinį reguliavimą, taip pat atitinkamą teismų ir kitų jurisdikcinių institucijų praktiką (jurisprudenciją). Ugdomi studentų gebėjimai aiškinti ir taikyti sveikatos teisės, biotechnologijų, bioetikos nuostatas, išmanyti sveikatos apsaugos sistemą, identifikuoti šios srities teisės problemas ir suvokti jų esmę, taip pat jas analizuoti kitų valstybių teisės bei supranacionalinės teisės kontekste. Studentams ugdomi tolesnių kryptingų, savarankiškų studijų poreikis bei gebėjimai.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - suvoks sveikatos ir jos apsaugos santykių statutinį reguliavimą, taip pat atitinkamą teismų ir kitų jurisdikcinių institucijų praktiką (jurisprudenciją), įskaitant teorinius teisinius aspektus apie biotechnologijas ir bioetikos klausimus;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, grupės diskusijos, pristatymai), savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo parengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas, egzaminas raštu
- išsiugdys kompleksinį ir sisteminių požiūrį į sveikatos ir jos apsaugos santykių teisinį reguliavimą, suvoks nacionalinės, tarptautinės ir ES teisės santykį;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, grupės diskusijos, pristatymai), savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo parengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas, egzaminas raštu
- supras ir mokės aiškinti sveikatos teisės, bioetikos ir biotechnologijų reguliavimą bei jį taikyti savarankiškai rengiant teisinius sprendimus;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, grupės diskusijos, pristatymai), savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo parengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas, egzaminas raštu
- įgytų žinių pagrindu gebės savarankiškai identifikuoti teises problemas, susijusias su sveikata ir jos apsauga, bioetika ir biotechnologijomis bei numatyti galimus jų teisinio sprendimo būdus ir	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, grupės diskusijos, pristatymai), savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo parengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas, egzaminas raštu

pasekmes, argumentuotai vertinti atitinkamą teisinį reguliavimą bei aktualią teismų jurisprudenciją;		
- gebės analizuoti sveikatos teisės problemas skirtingų valstybių ir supranacionalinės teisės kontekste, <i>inter alia</i> , analizuoti sveikatos ir jos apsaugos santykių teisinio reguliavimo Lietuvos Respublikoje ir Europos Sąjungoje sąsajas, prieštaras ir derinimo galimybes;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, grupės diskusijos, pristatymai), savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo parengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas, egzaminas raštu
- gebės savarankiškai gilinti bei tobulinti įgytas žinias bei gebėjimus, <i>inter alia</i> , pasirinkti reikšmingą teorinę ir praktinę medžiagą naudojantis tarptautinėmis duomenų bazėmis, o savo išvadas pagrįsti naujausiais mokslo pasiekimais;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, grupės diskusijos, pristatymai), savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo parengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas
- gebės dirbti grupėje ir organizuoti jos darbą, aiškinti ir taikyti sveikatos teisės normas bei pristatyti darbo grupėje rezultatus.	Seminarai (atvejų analizė, grupės diskusijos, savarankiškas darbas (informacijos paieška, literatūros skaitymas ir analizė, pristatymo rengimas).	Aktyvumas seminarų metu, pristatymas

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas darbas
1. Sveikatos teisės, gyvybės mokslų teisės (biotechnologijų) ir bioetikos teoriniai pagrindai. Pagrindiniai nacionaliniai ir tarptautiniai šaltiniai.	2						2	8
2. Nacionalinė sveikatos apsaugos sistema – asmens sveikatos priežiūros paslaugos, paslaugos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, mokamos paslaugos, papildomoji ir alternatyvioji sveikatos priežiūra.			2				2	13
3. Pagrindinės pacientų teisės ir pareigos (<i>inter alia</i> , teisė pasirinkti gydymo įstaigą ir specialistą, teisė į informaciją, vaistų prieinamumas, konfidencialumas). Specifinės pacientų teisės ir pareigos – informuoto paciento sutikimas, jo formos bei teisė atsisakyti gydymo. Paciento sveikatai padarytos žalos, teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas, atlyginimas.	4		4				8	18
4. Gydytojo (sveikatos priežiūros darbuotojo) teisės ir pareigos (<i>inter alia</i> , Hipokrato priesaika, teisė atsisakyti gydyti, pareiga suteikti pirmąją pagalbą), jų sąsaja su viešojo intereso apsauga (probleminiai aspektai). Gydytojo santykiai su farmacijos bendrovėmis.	1		1				2	22

5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika dėl pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas.	1		1				2	7	Atitinkamos teisinės bazės ir literatūros analizė. Pasiruošimas Pasiruošimas individualiam/ grupiniam pristatymui paskirtomis temomis.
6. Biomedicininiai tyrimai. Klinikinių tyrimų skirstymas. Reikalavimai. Tyrimuose dalyvaujančių asmenų teisės ir pareigos. Informuoto asmens sutikimas dėl dalyvavimo klinikiniame (biomedicininiam) tyrime. Teisiniai reikalavimai. Asmens duomenų panaudojimas tolimesniuose tyrimuose.	4		2				6	10	Aktualios teisinės bazės ir literatūros analizė. Pasiruošimas individualiam/ grupiniam pristatymui paskirtomis temomis.
7. Bioetika: filosofiniai, etiniai ir teisiniai tarptautiniai standartai ir principai. Bioetikos problemos (<i>inter alia</i> , žmogaus gyvybės pradžia ir pabaiga; transformacinė medicina; organų, ląstelių, audinių donorystė; biomedicininiai tyrimai). Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika.	4		4				8	15	Aktualios teisinės bazės ir literatūros analizė. Pasiruošimas individualiam/ grupiniam pristatymui paskirtomis temomis.
8. Inovatyvios ir pažangios terapijos naudojamos asmens sveikatos priežiūros kontekste (žmogaus modifikacijos, genų terapija, narkotinių ir psichotropinių medžiagų naudojimas medicinos tikslais). Asmens sveikatos duomenų apsauga, genetinės informacijos kategorija.	1		1				2	8	Aktualios teisinės bazės ir literatūros analizė. Pasiruošimas individualiam/ grupiniam pristatymui paskirtomis temomis.
Iš viso	17		15				32	101	

Vertinimo strategija*	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	20	Semestro metu	Iki 2 balų už aktyvų dalyvavimą seminarų metu (probleminių klausimų formulavimą ar atsakymų į juos pateikimą, pagrįstų kritinių pastabų teikimą, kūrybišką kitų diskusijos dalyvių pasisakymų komentavimą). Vertinant dalyvavimą seminaruose, atsižvelgiama ir į tai, ar buvo pasiruošta seminarui, ar buvo studijuojama dėstytojo nurodyta (ir papildoma) medžiaga, ar seminarų dalyvis buvo pats (o ne vien tik dėstytojui kviečiant) iniciatyvus (formalus dalyvavimas seminaruose, t. y. pasyvumas, tylėjimas ar dėstymas tiesiogiai neatsakant į dėstytojo klausimus seminario tema, skaitymas iš vadovėlio, konspekto ir pan. gali būti įvertinamas 0 balo). Studentui leidžiama laikyti egzaminą dalyvavus ne mažiau kaip 80 proc. pratybų. Už didesnę praleistų seminarų dalį privaloma atsiskaityti dėstytojo nustatyta tvarka semestro metu iš anksto susitarus per dėstytojo priėmimo laiką. Atsiskaitymo forma priklauso nuo praleistų seminarų temos ir tuo metu seminaruose vykdytos veiklos.
Pristatymas	30	Semestro metu	Iki 3 balų už grupinio arba individualaus pristatymo su pateiktimi parengimą. Studentai rengia pasirinkto ir su dalyko dėstytoju suderinto teismo sprendimo analizę, atsižvelgiant į dalyko studijų metu nagrinėjamus aspektus (pasitelkiant papildomą literatūrą). Vertinama: - Iki 2 balų už turinį (studentai įsigilino į problematiką, suprato keliamas problemas, išskyrė svarbiausias mintis, pateikė savo nuomonę, kritiškai vertino literatūroje keliamus klausimus, tinkamai apibendrino, formulavo išvadas);

			- Iki 1 balo už pristatymo efektyvumą (studentai kokybiškai ir originaliai pristatė savo atliktą analizę, tinkamai parengė pateiktį, naudota aiški ir sklandi kalba, gebėta atsakyti į keliamus klausimus).
Egzaminas raštu	50	Semestro pabaigoje	Iki 5 balų už atsakymus raštu į 2 atviro tipo klausimus (kiekvieno maksimalus įvertinimas iki 2,5 balo). Vertinant atsakymus atsižvelgiama į gebėjimą argumentuoti, kūrybiškai, kritiškai ir sklandžiai išdėstyti visą reikiamą informaciją, remiantis ne tik užsiėmimų medžiaga, bet ir aktualia literatūra.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
ANDRIJAUSKAS, R., GRUBLIAUSKIE NĖ, N.	2023	Paciento šeimos narių asmens duomenų apsauga. Visuomenės pokyčiai ir teisė. <i>Liber Amicorum Vytautui Šlapkauskui : straipsnių rinkinys</i>		Vilnius : Mykolo Romerio universitetas
GRANICKAS, V., ŠLIMAITĖ, G.	2023	Neturtinės žalos atlyginimas sužalojus žmogaus sveikatą. <i>Verslo ir teisės aktualijos = Current Issues of Business and Law</i>	Nr. 1 (4)	Klaipėda : SMK Aukštoji mokykla
SAUDARGAITĖ, I.	2023	Konstitucinių žmogaus teisių ir laisvių ribojimas siekiant apsaugoti žmogaus ir visuomenės sveikatą. <i>Visuomenės saugumas ir viešojo tvarka = Public security of public order.</i>	t. 34	Kaunas : Mykolo Romerio universitetas. Viešojo saugumo akademija
VERBICKAS, M.	2022	Pasaulio sveikatos organizacijos teisės aktų poveikis visuomenės sveikatos valdymui nacionalinėje teisėje. <i>Administracinės teisės novelos. Liber Amicorum Algimantui Urmonui : straipsnių rinkinys</i>		Vilnius : Mykolo Romerio universitetas
ŠVEDAS, G., GUTAS, A.	2022	Probleminiai gydytojo ar kito sveikatos priežiūros specialisto baudžiamosios atsakomybės už neatsargiai padarytą žalą paciento gyvybei arba sveikatai pagal Lietuvos Respublikos baudžiamuosius įstatymus aspektai. <i>Kelyje su konstitucija: recenzuotų mokslinių straipsnių rinkinys</i>		Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla
GUY, M., SAUTER, W.	2016	The History and Scope of EU Health Law and Policy	CCP Working Paper 16-02, TILEC Discussion Paper No. 2016-002	https://ssrn.com/abstract=2718045 http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2718045
DUNCAN W.	2011	What can history do for bioethics?		Blackwell Publishing Ltd
ELZBERGAS, T.	2010	Paciento teisė į sveikatos priežiūros paslaugas kitose ES valstybėse narėse. <i>Socialinių mokslų studijos</i>	Nr. 1	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
JANKAUSKAS, K., et al. (sud.)	2010	Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatos: 1993–2009		Vilnius: Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

JUŠKEVIČIUS, J.	2008	Principų taikymas norminant sveikatos priežiūros sritį. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
KUTKAUSKIENĖ, J.	2008	Paciento teisių ir pareigų teisinio reglamentavimo Lietuvoje problematika ir raidos tendencijos. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
KUTKAUSKIENĖ, J.	2008	Paciento teisių ir pareigų teisinio reglamentavimo Lietuvoje problematika ir vystymosi tendencijos. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
KUTKAUSKIENĖ, J.	2009	Specialiosios žalos pacientams kompensavimo sistemos. Patirtis ir perspektyvos. <i>Sveikatos politika ir valdymas</i>	Nr. 1	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
KUTKAUSKIENĖ, J.; RUDZINSKAS, A.	2009	Informuoto paciento sutikimas: teikiamos informacijos teisinio įvertinimo problemos. <i>Socialinių mokslų studijos</i>	Nr. 2	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
KUTKAUSKIENĖ, J.; RUDZINSKAS, A.	2008	Pacientui teikiamos informacijos apimties ribojimo (neteikimo) koncepcijos. <i>Sveikatos mokslai</i>	Nr. 5	Vilnius: UAB žurnalas „Sveikata“
MARKAUSKAS, L.	2005	Konstitucinė teisė į nemokamą gydymą: interpretavimo problemos. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 64	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
MORKŪNAITĖ M.	2017	Turtinės žalos atlyginimas „žalingo gimimo“ ginčų atveju		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
MORKŪNAITĖ M.	2017	Pacientų sveikatai padarytos žalos atlyginimo be kaltės modelis		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
MORKŪNAITĖ M.	2020	Teisminis pacientų patirtos žalos atlyginimo modelis		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
NARBEKOVAS, A.	2008	Eutanazijos terminų vartojimo bioetikoje ir teisėje problematika Lietuvoje. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
ANDORNO, R.	2005	The Oviedo Convention: A European Legal Framework at the Intersection of Human Rights and Health Law		Journal of International Biotechnology Law
SRIUBAS, M.	2009	Paciento teisių užtikrinimo ir pareigų įtvirtinimo problemos Lietuvoje. <i>Justitia</i>	Nr. 1	Vilnius: Justitia
SCHER, S., KOZŁOWSKA, K	2018	Rethinking Health Care Ethics	Nr. 1	Palgrave Pivot Singapore
ŠIMONIS, M.	2006	Paciento autonomija: esmė ir įtvirtinimas Lietuvos teisėje. <i>Teisė</i>	t. 58	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
ZAMARYTĖ, K.	2008	Civilinės atsakomybės už klinikinių vaistinių preparatų tyrimų metu tiriamajam asmeniui padarytą žalą probleminiai aspektai. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
Papildoma literatūra				
MARKAUSKAS, L.	2006	Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas kitoje ES valstybėje. <i>Gydymo menas</i>	Nr. 9	Vilnius, Kaunas: UAB „Sveikas žmogus“
KAMINSKAS, R.; PEIČIUS, E.	2005	Gydytojo–paciento santykių sociologiniai ir etiniai aspektai. <i>Filosofija. Sociologija</i>	Nr. 4	Vilnius: Lietuvos mokslų akademija
KABIŠAITIS, A.	2004	Paciento informuotas sutikimas: teoriniai ir praktiniai aspektai. <i>Teisė</i>	t. 50	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
GUSTAINIENĖ, L.	2002	Sveikatos priežiūros politika ir organizacija		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla

ANDRIULIONIS, G.	2006	<i>Asmens autonomija sveikatos teisėje: daktaro disertacija. Mykolo Romerio universitetas</i>		Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
BIRMONTIENĖ, T.	1999	Pacientų teisės Lietuvoje ir Europos žmogaus teisių konvencija. In <i>Teisės reforma Lietuvoje ir Lenkijoje ir Europos Žmogaus teisių konvencija: konferencija, skirta teisės reformos Lietuvoje ir Lenkijoje ir Europos žmogaus teisių konvencijos įgyvendinimo problemoms aptarti, Vilnius, 1998 m. spalio 2-3 d.</i>		Vilnius: Lietuvos žmogaus teisių centras
ČERNIAUSKAS, G., et al.	1998	Lietuvos sveikatos priežiūros reforma ir sveikatos draudimas. In <i>Sveikatos priežiūros reforma: Estija, Latvija, Lietuva, Vokietija: PHARE Sveikatos priežiūros reformos projektas [interaktyvus]</i>		http://sec.lt/docs/pubs/book_gvg.pdf
DEAN, M. H.	2008	Contemporary Issues in Healthcare Law and Ethics		Chicago: Health Administration Press
EXTER, A. P. Den	2002	Health Care Law-Making in Central and Eastern Europe: Review of a Legal-Theoretical Model		Antwerp: Intersentia
IRWIN KLEINMAN	1991	The right to refuse treatment: ethical considerations for the competent patient		CAN MED ASSOC
JAKUŠOVAITĖ, I.	2001	Medicina ir filosofija		Kaunas: Kauno medicinos universiteto leidykla
KUTKAUSKIENĖ, J.	2010	Žalos pacientams kompensavimo ypatumai sveikatos teisėje		Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
LIUBARSKIENĖ, Z.	2002	Medicinos etikos kodeksai		Kaunas: Kauno medicinos universiteto leidykla
LIUBARSKIENĖ, Z.	2005	Normatyvieji medicinos etika		Kaunas: Kauno medicinos universiteto leidykla
LIUBARSKIENĖ, Z.	1996	Pacientų informuotumo problema. <i>Medicina</i>	Nr. 7	Kaunas: Kauno medicinos universitetas
MAKVYTIENĖ, D.; BALSINĖ J.	2008	Helsinkio deklaracija ir jos nuostatų implementavimas į Lietuvos Respublikos teisės aktus. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
STAKIŠAITIS, D.	2008	Vaikų gydymo vaistais teisinio reglamentavimo aspektai. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
SUSAN L LOWE	1997	The right to refuse treatment is not a right to be killed		Journal of Medical Ethics
ŠPOKIENĖ, I.	2008	Retųjų vaistų prieinamumo problema įgyvendinant teisę į sveikatos priežiūrą. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
ŠPOKIENĖ, I.	2010	Solidarumo principo turinys sveikatos priežiūros teisinio reguliavimo srityje. <i>Jurisprudencija</i>	Nr. 3	Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras
PLOUG. TH., HOLM. S.	2020	The right to refuse diagnostics and treatment planning by Artificial Intelligence	(23)1	Med Health Care Philos